Ner 191. ROK 1842. WTOREK 23 SIERPNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego

...ezenie na trzy miesiące złotych dziesięc, miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

IMIONA RZYMSKIE.
Jutro Bartłomieja Ap

IMIONA SŁAWIAŃSKIE
Jutro Cieszymir

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzien	godzina	Barometr do 0º Reaumura w miarze Paryzkiéj	Stopnie ciepła podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i rozne uwagi
20	6	27" 6''' 367	+ 11º 0	4''' 33	Zaden	Pogoda	
	2	6, 045	+ 20, 2	3, 89	PPn Wschodni słaby	„	
	10	5, 985	+ 14, 0	4, 46	PPn Zachodni słaby	Pogoda z Chmurami	
21	6	6, 064	+ 10 2	4 07	Zaden	Pogoda z Chmurami	
	2	5, 889	+ 21 0	5, 28	Wschodni słaby	„	
	10	9, 154	+ 13 4	4 45	Pn Wschodni słaby	Pogoda	

Wiadomości zagraniczne.

AUSTRYA.

Wiédeń 14 *Sierpnia*.

Tygodnik Siedmiogrodzki zawiera z Beretzk pod 25 Lipca następujący opis pożaru tam wybuchłego: »Dnia 22 t. m. mieszkańcy naszego miasteczka cieszyli się z pomroku nieba spodziewając się że po długiéj suszy dészcz spragnioną zwilży ziemię i przyczyni się do większego urodzaju w tym roku. Ale zamiast dészczu z napowietrznych bałwanów gromy bić zaczęły, zkąd powstał straszliwy pożar, który gwałtownym roznoszony wichrem w mgnieniu oka całe miasto ogarnął i 272 domów z 434 zabudowaniami w perzynę obrócił. O ratowaniu rzeczy nie można było wcale myśléć. Dotąd wyśledzono ośmnaście osób które w płomieniach zginęły, a wiele jest tak popalonych i pokaleczonych że nie ma nadziei utrzymania ich przy życiu. Sreklerowie jak wiadomo są z ciałem i duszą żołnierzami; dowiodło tego 7 kobiet w téj nieszczęśliwéj katastrofie, które przedarłszy się do mieszkań z niebezpieczeństwem życia ocaliły broń swoich mężów jako najdroższy sprzęt i ozdobę domową.

FRANCYA.

Paryż 14 *Sierpnia*.

Komisya izby deputowanych do rozpoznania prawa rejencyi ustanowiona odbyła wczoraj swoje trzecie posiedzenie. Po wysłuchaniu ministrów, którzy do jéj grona przybyli, komisya zgodziła się na zasady swojego sprawozdania. Ma ona małe tylko poczynić zmiany w projektowaném przez rząd prawie rejencyi nie nadwerężając istoty rzeczy. Komisya dziś znowu zgromadzi się aby wysłuchać sprawozdanie pana Dupin, które prawdopodobnie pojutrze izbie przedłożoném będzie.

Przez Tulon nadeszły z Tangieru listy 1 Sierpnia, które między innemi donoszą:

»Przyczyny, które wysłanie morskiéj dywizyi francuzkiéj Turpin ku brzegom marokańskim spowodowały, ustały po oddaleniu Abd-el-Kadera do czego się cesarz przyczynił przestawszy dostarczać mu posiłków i zabrawszy w Fez broń i amonicyę przez ajentów emira zakupioną. Do tego kroku zmusiła emira francuzka dywizya morska. Upewniają że Abd el-Kader opuszczając granicę przesłał cesarzowi list pełen wyrzutów i odgrażań. Emir ma zamiar tron marokański opanować.

Xiąże Joinville d. 15 Sierpnia odjedzie do Tulonu i uda się na pokładzie fregaty «*La belle Poulle*» do floty admirała Hugon która otrzymała rozkaz krążenia przy brzegach syryjskich. Pan Guizot przygotowuje wielkie zmiany w ciele dyplomatycznêm, zwłaszcza co do konsulów i vice-konsulów; liczba ich ma być o więcéj jak sto powiększoną; dla reprezentowania Francyi w Ameryce.

Pan Thiers udał się wczoraj do Neuilly, gdzie miał długie posłuchanie u króla.

Z Strasburga piszą pod dniem 30go Lipca: Blizkie przybycie xięcia Nemours w naszą okolicę, zajmuje w téj chwili całą publiczność. Może się uda temu xięciu przyswoić sobie część popularności; którą zmarły jego brat w tak wysokim stopniu posiadał, a wtedy nie małą to będzie rękojmią dla przyszłéj spokojności kraju i dla dobrego porozumienia z innemi mocarstwami Europy.

Gwardya municyalna piesza zaopatrzoną została w karabiny o dwóch lufach z zamkami perkussyjnemi, która to broń w całym tym korpusie będzie zaprowadzona, będąc krótszą a tém samém stosunkowo lżejszą od dotychczas używanéj. Bagnety są także krótsze.

Xiężna Parmy, wdowa po Napoleonie, przesłała królowi pismo ubolewające z powodu skonu xięcia Orleans. Podobne pismo otrzymał także król od królowéj hiszpańskiéj i od Szwajcaryi.

A N G L I A.

Manchester 13 *Sierpnia.*

Niespokojni robotnicy, których liczba teraz do 100,000 wzrosła nie wrócili jeszcze do swóich zatrudnień, dotąd nie popełnili wielkich wykroczeń. Wezwana przeciw wichrzycielom siła zbrojna jest znaczną, na niektórych miejscach pozataczano działa. Koléj żelazna do Liverpool została w prawdzie uszkodzoną na niektórych miejscach, które jednak zaraz ponaprawiano. Sklepy dziś pootwierano, ale obawa nieustała, jeszcze z powodu że w przyszły poniedziałek robotnicy nieczynni na powszechne mają się zebrać zgromadzenie.

H I S Z P A N I A.

Madryt 2 *Sierpnia.*

Infant Don Francisco de Paula z rodziną swoją do San Sebastian się udał. Zabrał též z sobą syna, nadliczbowego kapitana husarów. Ten przed odjazdem swoim ze strony Rejenta nowéj jeszcze doznał grzeczności. Wyszedł bowiem rozkaz dzienny, aby młodemu Infantowi w służbie i po za służbą żadnych innych nie wyświadczano honorów prócz tych, które się zwyczajnemu Kapitanowi należą. Pozbawiono go więc w istocie dostojeństwa Infanta i żaden nawet porucznik mu się nie kłaniał. Zdaje się zresztą, że pobyt Infanta Don Francisco Rejenta obawy nabawił, i że go więc czém prędzéj oddalić się starał.

E G I P T.

Alexandrya 26 *Lipca.*

Mehmed Ali wyséła jednego z owych arabów, którzy w Paryżu nauki pobierali, do Niemiec, aby się tam nauczył budować machiny parowe i wydoskonalił się w innych gałęziach przemysłu.

Paropływem angielskim który tu przybył w dniu 16 b. m. angielski jeneralny konsul w Egipcie miał otrzymać depesze od swego rządu które zaraz paszy przedstawił, téj treści że rząd angielski zupełnie zadowolonym jest z postępowania Mehmeda Ali w przedmiocie traktatu handlowego.

Nasze wiadomości z Syryi dochodzą do 10 Lipca, Emir Abdalach został przez dowódzcę fregaty angielskiéj *Inconstant* wydany, pod warónkiem, że seraskier nie przedsięweźmie nic takiego coby osobie albo własności Emira szkodliwém być mogło. Patriarcha maronicki otrzymał list od porty, w którym wezwany jest, aby przedstawił prawdziwe życzenia korporacyi, któréj jest naczelnikiem w przedmiecie zarządu Omer paszy w górach. Do tychczas nie została udzieloną odpowiedz na to wezwanie, a to z tych okoliczności, że maronici sakretnie posłali porcie adres, a posłom europejskim w Konstantynopolu list w przedmiocie przywrócenia chrześciańskiego księcia w Libanie, a nadto do Rzymu wysłali jednego mnicha w celu wyjednania wsparcia papieża w tym przedmiocie; możemy wnosić, że patriarcha odpowie stanowczo na korzyść chrześciańskiego księcia.

Pokolenie beduińskie Anisi zniszczyło stojący w Tiberias garnizon złożony z 500 albańczyków i wszystko zrabowało. Wojsko albańskie w Beirut liczące 500 głów wysłane zostało do Sarsa i Tripolis. A nadto 800 żołnierzy tureckich przybyło do Beirut paropływem egipskim *Reszyd*.

Biskup angielski w Jerozolimie od czasu swego przybycia do tego świętego miasta był ciągle bardzo czynnym, budowy bardzo postą-

piły. Kilkunastu żydów przyjęło wyznanie protestanckie; ale jeśli tak słychać użyto w tym celu pieniędzy, tedy te nawrócenia nie bardzo zapewne będą szczere i długo trwałe. Biskup Bagdadu udając się do Jerozolimy po drodze wstąpił do Beirut.

ZJED. STANY AMERYKI PÓŁNOCNEJ.

Nowy York 25 *Lipca.*

»*National Intelligancer*» dziennik rządowy pisze: To cośmy względnie układu między pełnomocnikami W. Brytanii i Zjednoczonych stanów a komisarzami stanu Maine co do roztrzygnienia od dawna żywo prowadzonego sporu o północno-wschodnią granicę donieśli, przystąpieniem do układu rzeczonych komisarzy potwierdza się i czyni nadzieję iż tenże z zadowoleniem stron obu ostatecznie do skutku przyjdzie.»

Wiadomości z miasta Mexyku są daty 18 Czerwca. Prezes Santana obchodził swoje urodziny uwolnieniem jeńców amerykańskich w wyprawie do Santafé zabranych, pod tym atoli warónkiem, że w razie powtórnego ich ujęcia z bronią w ręku na ziemi mexykańskiéj śmiercią ukarancmi będą.

INDYE WSCHODNIE.

Bombaj 18 *Czerwca.*

W Bondelkund i Sahgor wybuchły niespokojności, których dotąd ułłumić niezdołano. Kamlassa złupiona, a w Teheri do 15000 rokoszan zgromadziło się, którzy wielkiém grożą niebezpieczeństwem, pomimo naczelników zapewnień że się w żadnym złym zamiarze nie uzbroili, ile że niechcą syna zmarłego Rudszy przez rząd angielski uznanego strącić i tylko pragną interesa swoje sami uporządkować, krajem rządzić i ministerynm odmienić.

Wiadomości z Lalpurach donoszą pod 13 Maja o powtórnéj rzezi w Kabulu w któréj nieprzyjaciele zamordować mieli królewicza Fettich Dżeny i zwycięztwo odnieśli, zdobywszy podstępem i zdradą twierdzę Bala Hissar którą teraz Akbar chan zajmuje.

Dnia 17 nadeszła do Dżellalabad pogłoska że Akbar chan opanował Bala Hissar. Fettich Dżeny, najmłodszy syn zamordowanego szacha, który był w posiadaniu téj cytadeli, za przybyciem naszém miał nam ją oddać. Akbar chan jak słychać, użył następującego sposobu do zapewnienia sobie najwyższéj władzy: przybył on z majorem Pottinger do Kabulu, gdzie rozgłosił że jenerał Pollock zezwolił na to, aby on (Akbar) wstąpił na tron i że majora Pottinger przeznaczył na posła przy jego dworze, co spowodowało wszystkich znakomitszych do opuszczenia biednego Fettich Dżena.

Inne raporta donoszą że Fettich Dżeny przyjął Akbara chana propozycye i mianował go wielkim wezyrem.

Według najnowszych zaś wiadomości z Agra Ukbar dnia 9 Czerwca plan Akbar chana dostać warowni Bala Hissar nie powiódł się; a Fettich Dżeny miał się tam trzymać jeszcze ze swojemi skarbami. Również i podżeganie ludu do fanatyzmu przeciw europejczykom Akbar chanowi nie udało się i udaremniło jego zamiary.

Rozmaitości.

Kasper Hauser.

(Ciąg dalszy)

Chociażby mówiłem daléj ów młody człowiek istotnie był szczepem znakomitéj familii, to przecież teraznie jest niczém więcéj ani mniéj jak podrzutkiem należącym do podobnego zakładu i najlepiéj, będzie jak się nauczy czytać, pisać, rachować i potrzebnych do życia wiadomości oddać go jakiemu zdatnemu majstrowi do terminu, aby z czasem mógł sobie na chléb zapracować. Tym sposobem zabespieczy się go przeciw jego ciemiężców możebnej napaści głośnemi poszukiwaniami wywołanéj, a on sam jako zdatny rzemieślnik będzie szczęśliwszym człowiekiem jak domniemany syn jakiego znakomitego ojca; dopóty za takiego uznanym nie zostanie, co prawdopodobnie nigdy nie nastąpi; a przypuściwszy nawet, że w swoim czasie powołanym będzie do odziedziczenia godności ojców swoich to wyuczenie się rzemiosła przyniesie mu zaszczyt i uczyni go godniejszym losu od tych, którzy prócz szczęścia innego nie doświadczyli losu. Ale na te i tym podobne uwagi moje nie zważając postanowiono dać podrzutkowi wychowanie wyższe; w tym celu trzymano mu metrów do uczenia go obcych języków i innych przedmiotów naukowych, tudzież rysónków, malarstwa, tańców, jeżdżenia na koniu, i t. d. Ale się w niczém nie odznaczył, był zwyczajnym człowiekiem, i dobrzeby dla niego było, gdyby się był niczém więcéj jak tylko takim został!

Pomimo to nie zrzeczono się nadziei poszukiwania pomyślnym uwieńczyć odkryciem, których bezskuteczność czyniła je prawdopodobniejszemi, a co przewidywano, nastąpiło. Pod-

rzutek został dzieckiem miasta którego kosztem go wychować postanowiono, ale zamiast w domu podrzutków, w domu prywatnym pod dozorem professora, i miał się zaraz wszystkiego uczyć co do wyższego należy wychowania, nie wyłączając nawet jeżdżenia na koniu i tańców. Prócz domysłu że pochodzi ze znakomitego rodu. drugie aby mu dać takie wychowanie, były nadzwyczajne zdatności umysłowe tego nowo przyswojonego syna miasta, i w samej rzeczy zdawało się z początku iż skutek oczekiwaniom odpowie. Ale wkrótce przekonano się że zdatności jego nie są tak wielkie jak na wstępie mniemano; rzecz się tak miała, jak ja widząc po raz pierwszy tego cudownego chłopca, przepowiedziałem. że u niego władze umysłowe są chwilowo podniesione jak w tyfusowych gorączkach gdzie chorzy w delirium nadzwyczajne okazują zdatności umysłowe, mówią językami im nieznanemi; ale skoro wyjdą z tego chorobliwego usposobienia wracają do właściwego im stanu. Chléb i woda były przedtém jedynem pożywieniem tego chłopca, trzeba więc, mówiłem, przyzwyczaić go i do innych pokarmów i napojów, podobnie jak jego zbyt drażliwe oko do światła, ucho zaś do mocniejszych głosów, a siły fizyczne obfitszą żywością i stósownemi gymnastycznemi ćwiczeniami wzmocnić, a wtedy zobaczemy ile się z jego podwyższonych władz umysłowych pozostanie.

(Dokończenie nastąpi.)

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 21 do dnia 22 Sierpnia.

Kociewski Piotr, Leszczyńska Celestyna ob., Borkowski Tomasz, Podgórski Michał, Panusiewicz Felix ob., Podgórski Karol, Wozniakowski Dawid ob., z Polski; — Ritschel Wenzel, Lawerbach Emil, Benoe August ob., Gutkowski Jan, Miltowska Wiktorya ob., Fitasiewicz Mikołaj, z Galicyi; — Köhler Karol, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Ritschel Wenzel, Kurdanowska Jadwiga, Jezierski, Suchodolski Paweł, Bystrzonowski Henryk Zaniewicz Tadeusz, Szydłowski Teodor, Rudnicki Jakób, Brzezińska Barbara ob., Piotroski Teofil ob., do Polski; — Twardowski Edward, Rostworowski, Zabawski Ignacy ob., Szirokof Mikołaj, do Galicyi.

Doniesienie Urzędowe.

Nro 4328.

WYDZIAŁ DOCHODÓW PUBLICZNYCH I SKARBU W SENACIE RZĄDZĄCYM

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i jego Okręgu.

Na zasadzie uchwały Senatu Rządzącego z d. 10 Sierpnia r. b. Nro 4231 ogłasza niniejszém, iż w d. 2 Września r. b. o godzinie 10 z rana, odbywać się będzie przy Magazynie Rządowym nad Wisłą licytacya publiczna sprzedarzy po szczególe czterech starych galarów Skarbowych od ceny tu wymienionéj, jako to: pierwszego galara mniéj zniszczonego od kwoty złp. 30; drugiego galara mniéj zniszczonego od kwoty zp. 30; trzeciego galara bardziéj zniszczonego od kwoty zp. 24; czwartego galara bardziéj zniszczonego od kwoty złp. 24. Chęć licytowania mający, zechcą się znajdować w terminie i miejscu oznaczonych, gdzie licytacya *in plus* przez Administracyą składów Rządowych dopełnioną będzie i wylicytowaną kwotę *plus* licytant na jéj ręce natychmiast zapłaci.

Kraków d. 18 Sierpnia 1842 r.

A. Wężyk.

Sekr. *Nowakowski*

Nro 13,913

Dyrekcya Policyi.

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Podaje do publicznéj wiadomości, że w jéj depozycie znajduje się złoty Medal od osoby podejrzanéj odebrany, kto przeto sądzi się bydź tegóż właścicielem zechce się zgłosić do Dyrekcyi Policyi w przeciągu trzech miesięcy.

Kraków d. 8 Sierpnia 1843 r.

Dyrektor Policyi
Wolfarth.

(3r-) Sekr. *Duciłłowicz.*

Doniesienie prywatne.

DOM drewniany pod Nr. 54/5 w gminie VI. M. na Wolnicy położony, frontem od nowéj drogi która prowadzić ma od mostu nowego podgórskiego, z ogrodem obszernym i drzewami owocowemi, jest z wolnéj ręki pod korzystnemi warunkami każdego czasu do sprzedania. (2r.)